

Opravična št.:

Up-479/01

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2002:Up.479.01

Akt:

Ustavna pritožba A. A.

Izrek:

Ustavna pritožba A. A. se zavrže.

Evidenčni stavek:

Po 82. členu ZUstS je ustavno pritožbo dopustno vložiti zoper tiste posamične akte, ki so bili izdani po uveljavitvi Ustave.

Ker je bil izpodbijani sklep Temeljnega sodišča v Novem mestu št. N 167/79 z dne 12. 11. 1985 izdan že leta 1985, torej pred uveljavitvijo Ustave, ustavna pritožba zoper njega ni dovoljena.

Ustavno sodišče je zavrglo ustavno pritožbo zoper sodno poravnavo, ker je bil 60-dnevni rok za njeno vložitev zamujen.

Ker tožbe, pripravljalni spisi in dopisi niso posamični akti državnega organa, v katerih bi le-ta odločal o pravicah in obveznostih posameznika, se ustavna pritožba tudi v tem delu zavrže.

Pravica oškodovanca prevzeti kazenski pregon zoper tistega, ki je s kaznivim dejanjem posegel v njegove pravice, ni ustavna pravica in tudi ne pomeni pravice doseči kazensko obsodbo.

Glede na to subsidiarnemu tožilcu zgolj s pravnomočno odločitvijo o zavrženju vloge, s katero je želel začeti kazenski pregon, ni mogla biti kršena nobena njegova človekova pravica ali temeljna svoboščina.

Če je postopek pred sodiščem končan, kršenja pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja ne more več biti in ga zato tudi ni več mogoče preprečevati. Zato tudi sodno varstvo po drugem odstavku 157. člena Ustave kot subsidiarno ne pride več v poštev. Povračilo morebitne škode, ki bi mu bila s tako kršitvijo storjena (26. člen Ustave), lahko prizadeti zahteva v postopku pred pristojnim sodiščem. Ko so pravna sredstva v tem postopku izčrpana, pa lahko ob pogojih ZUstS vložiti tudi ustavno pritožbo. Pritožnica, ki ni izkazala, da je navedene pravne poti izkoristila, zato glede teh očitanih kršitev ni izčrpala vseh pravnih sredstev.

Geslo:

Nedovoljena pritožba - posamični akt, izdan pred uveljavitvijo Ustave.

Sodna poravnava.

Aktivna legitimacija subsidiarnega tožilca.

Pravica do povračila škode.

Sojenje brez nepotrebnega odlašanja.

Predhodno izčrpanje vseh pravnih sredstev kot procesni pogoj za vložitev ustavne pritožbe.

Pritrdilno ločeno mnenje ustavnega sodnika.

Pravna podlaga:

Ustava, 26., 31. čl.

Zakon o Ustavnem sodišču (ZUstS), 50., 51., 1. in 2. al. 1. odst. 55., 82. čl.

Opomba:

Polno besedilo:

Up-479/01-5

25. 4. 2002

S K L E P

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus ustavne pritožbe A. A. iz Ž. Z. na seji senata dne 25. aprila 2002

sklenilo:

Ustavna pritožba A. A. se zavrže.

Obrazložitev

A.

1. Pritožnica je 21. 11. 2001 vložila ustavno pritožbo, ki je bila tako pomanjkljiva, da je Ustavno sodišče ni moglo preizkusiti, zato jo je pozvalo na dopolnitev. Iz dopolnitve ustavne pritožbe, ki jo je Ustavno sodišče prejelo 4. 2. 2002, to je že po izteku za dopolnitev določenega 15-dnevnega roka, je razvidno, da pritožnica izpodbija: sklep Temeljnega sodišča v Novem mestu št. N 167/79 z dne 27. 10. 1983, sklep Temeljnega sodišča v Novem mestu št. N 167/79 z dne 12. 11. 1985, sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. I Cp 569/98 z dne 13. 5. 1998 v zvezi s sklepom in sodbo Okrožnega sodišča v Novem mestu št. P 281/97 z dne 26. 1. 1998, sklep Okrožnega sodišča v Novem mestu št. Ks 24/2000 z dne 23. 3. 2000 v zvezi s sklepom preiskovalnega sodnika Okrožnega sodišča v Novem mestu št. Kr 237/99 z dne 15. 12. 1999, sodno poravnavo, sklenjeno pred Okrožnim sodiščem v Novem mestu št. I P 157/98 z dne 14. 10. 1998, tožbi z dne 26. 4. 1984 in dne 17. 7. 1987, naslovljeni na Temeljno sodišče v Novem mestu, pripravljalni spis z dne 9. 12. 1997, naslovljen na Okrožno sodišče v Novem mestu, dopisa Ministrstva za pravosodje št. 712-54/94-16 z dne 14. 2. 1995 in dne 1. 8. 1995 in dopis

Državnega tožilstva RS št. Tu 284/01/2C-rš z dne 24. 9. 2001. Ustavno pritožbo vloga tudi zaradi kršitve pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja v postopku pred Temeljnim oziroma Okrožnim sodiščem v Novem mestu in zoper nezakonita dejanja sodnikov.

2. V prvi vrsti uveljavlja kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (23. člen Ustave) zaradi dolgotrajnosti postopkov v zvezi z razdružitvijo skupnega premoženja. Trdi, da od leta 1974, ko naj bi bil z "zahtevo" postopek začel, pa do 1980 ni bil razpisan noben narok, da se ni upošteval vrstni red reševanja zadev, sam "postopek" pa naj bi se vlekel več kot 20 let (od 1974 do 1998). Kršitev ustavnih pravic iz 22. člena (enako varstvo pravic) in 25. člena (pravica do pravnega sredstva) Ustave utemeljuje z zatrjevanjem, da v celotnem postopku nikoli ni bila zaslišana kot stranka in da njeni odvetniki niso ravnali v skladu s pooblastili, temveč so s svojim ravnanjem postopek samo zavlačevali. Z ravnanjem odvetnikov in sodnikov naj bi bilo grobo kršeno načelo ekonomičnosti postopka. Navaja še, da zaradi zavrnjenih disciplinskih in kazenskih ovadb proti odvetnikom in sodnikom odškodninske tožbe doslej ni vložila in tudi ni sprožila upravnega spora, "saj se tako odvetniki kot sodniki medsebojno ščitijo, zaradi česar ni možno doseči ustreznih kazenskih sankcij". Prosi, naj Ustavno sodišče zadevo ponovno preuči in zoper odgovorne sodnike ter odvetnike ustrezno ukrepa.

B.

3. Po določbi prvega odstavka 50. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 - v nadaljevanju ZUstS) lahko vsakdo ob pogojih, ki jih določa ta zakon, vloži pri Ustavnem sodišču ustavno pritožbo, če meni, da mu je s posamičnim aktom državnega organa kršena njegova človekova pravica ali temeljna svoboščina. Po določbi prvega odstavka 51. člena ZUstS se ustavna pritožba lahko vloži šele, ko so izčrpana vsa pravna sredstva. Izjemoma lahko ustavno sodišče odloča o ustavni pritožbi pred izčrpanjem izrednih pravnih sredstev, če je zatrjevana kršitev očitna in če bi z izvršitvijo posamičnega akta nastale za pritožnika nepopravljive posledice (drugi odstavek 51. člena ZUstS). Po določbi prvega odstavka 52. člena ZUstS pa se ustavna pritožba vloži v 60 dneh od dneva vročitve posamičnega akta, zoper katerega je mogoča ustavna pritožba.

4. Ustavna pritožba je posebno pravno sredstvo za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Kot posebna ustavna kategorija je bila vpeljana z Ustavo, ki je bila razglašena 23. 12. 1991. Po 82. členu ZUstS je ustavno pritožbo dopustno vložiti zoper tiste posamične akte, ki so bili izdani po uveljavitvi Ustave (tako na primer že v sklepu št. Up-71/95 z dne 20. 6. 1995 - OdlUS IV, 167). Ker je bil izpodbijani sklep Temeljnega sodišča v Novem mestu št. N 167/79 z dne 12. 11. 1985, s katerim je bil očitno zaključen postopek razdružitve skupnega premoženja, izdan že leta 1985, torej pred uveljavitvijo Ustave, ustavna pritožba zoper njega ni dovoljena. Ustavno sodišče jo je zato zavrglo.

5. Ne glede na trditev pritožnice, da postopek, v katerem je zahtevala povračilo vlaganj v del nepremičnine, ki je po v prejšnji točki navedenem sklepu pripadel nasprotni stranki, še ni končan, ker naj bi bil kljub sklenjeni sodni poravnavi in predložitvi potrdila o plačilu kupnine bivši mož še vedno lastnik polovice nepremičnine, je treba ugotoviti, da se je s sklenitvijo sodne poravnave pred Okrožnim sodiščem v Novem mestu št. I P 157/98 z dne 14. 10. 1998 navedeni postopek, v katerem sta bila pred tem izdana tudi izpodbijani sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. I Cp 569/98 z dne 13. 5. 1998 in izpodbijani sklep in sodba Okrožnega sodišča v Novem mestu št.

P 281/97 z dne 26. 1. 1998, končal. To, da lastništvo nad delom nepremičnine še ni zemljiškoknjižno izvedeno, ne pomeni, da ni zaključen prej navedeni postopek, ampak kvečjemu to, da sodna poravnava še ni bila izvršena oziroma, da se še ni zaključil drug postopek, to je postopek vpisa v zemljiško knjigo. Kolikor pritožnica z ustavno pritožbo neposredno izpodbija sklenjeno sodno poravnavo, pa je treba ugotoviti, da eden od pogojev za vložitev ustavne pritožbe ni izpolnjen. Sodna

poravnava je bila sklenjena 14. 10. 1998, ta dan jo je pritožnica podpisala in prejela tudi overjen izvod zapisnika o poravnavi. Glede na to, da je bila ustavna pritožba vložena šele 21. 11. 2001, je 60-dnevni rok za vložitev ustavne pritožbe zamujen in jo je bilo treba tudi v tem delu zavreči.

6. Ustavno pritožbo je, kot je bilo že navedeno, mogoče vložiti zoper posamičen akt državnega organa, s katerim se domnevno krši človekova pravica ali temeljna svoboščina. Izpodbijana dopisa Ministrstva za pravosodje in Državnega tožilstva RS niso posamični akti državnega organa, s katerimi bi ta odločal o pravicah in obveznostih posameznika. Pri izpodbijanih tožbah in pripravljanih spisih pa sploh ne gre za akte državnega organa, ampak za vloge stranke v postopku. Zoper navedene listine zato ustavna pritožba ni mogoča in jo je bilo treba tudi v tem delu zavreči.

7. V zvezi z ustavno pritožbo zoper sklep Okrožnega sodišča v Novem mestu št. Ks 24/2000 z dne 23. 3. 2000 v zvezi s sklepom preiskovalnega sodnika Okrožnega sodišča v Novem mestu št. Kr 237/99 z dne 15. 12. 1999 Ustavno sodišče pojasnjuje, da po stališču Ustavnega sodišča, sprejetem v sklepu št. Up-285/97 z dne 10. 5. 2001 (Uradni list RS, št. 52/01), subsidiarni tožilec iz kazenskega postopka ni aktivno legitimiran za vložitev ustavne pritožbe.

8. Navedeno stališče je Ustavno sodišče sprejelo v primeru, ko je bil s sodno odločbo, ki jo je izpodbijal subsidiarni tožilec, kazenski postopek zoper obdolženca pravnomočno končan.

Eden izmed razlogov za tako odločitev je bila tudi ustavna prepoved ponovnega sojenja o isti stvari (31. člen Ustave), ki preprečuje spremembo ali razveljavitev katerekoli pravnomočne odločitve, s katero je bil postopek zoper obdolženca končan. V obravnavanem primeru pa se kazenski postopek sploh še ni začel (šteje se, da se kazenski postopek začne z izdajo sklepa o uvedbi preiskave), saj je bila pritožničina vloga, s katero je zahtevala uvedbo preiskave zoper odvetnike, po opravljenem formalnem preizkusu kot nerazumljiva in nepopolna zavržena.

Treba pa je ugotoviti, da tudi za ta primer velja, da pravica oškodovanca prevzeti kazenski pregon zoper tistega, ki je s kaznivim dejanjem domnevno posegel v njegove pravice, ni ustavna pravica in tudi ne pomeni pravice doseči kazensko obsodbo. Glede na to subsidiarnemu tožilcu zgolj s pravnomočno odločitvijo o zavrženju vloge, s katero je želel začeti kazenski pregon, ni mogla biti kršena nobena njegova človekova pravica ali temeljna svoboščina. Pritožnica zato tudi v tem primeru ni upravičena vložiti ustavne pritožbe zoper izpodbijano sodno odločitev. Glede nosilnih razlogov za tako odločitev se Ustavno sodišče tudi v tej zadevi sklicuje na obrazložitev sklepa št. Up-285/97.

9. Ustavna pritožba pa tudi ni mogoča neposredno zoper nezakonita dejanja sodnikov, s katerimi naj bi bile kršene človekove pravice. Po določbi drugega odstavka 157. člena Ustave odloča o zakonitosti posamičnih dejanj, s katerimi se posega v ustavne pravice posameznika, če ni zagotovljeno drugo sodno varstvo, pristojno sodišče v upravnem sporu. Postopek in način odločanja pristojnega sodišča je urejen v Zakonu o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 50/97 in nasl. - ZUS).

Kršitev ustavnih pravic zaradi zatrjevanih nezakonitih ravnanj ima pritožnica tako možnost uveljavljati s tožbo v upravnem sporu.

10. Glede kršenja ustavne pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja je Ustavno sodišče že sprejelo stališče, da je v primerih, ko postopek še teče, za presojo o obstoju kršitve te pravice pristojno Upravno sodišče (tako npr. Up-369/97 z dne 21. 1. 1998, OdUS VII, 116). Ko pa je, tako kot v pritožničinem primeru, postopek pred sodiščem končan, kršenja pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja ne more več biti in ga zato tudi ni več mogoče preprečevati. Zato tudi sodno varstvo po drugem odstavku 157. člena Ustave kot subsidiarno ne pride več v poštev. Povračilo morebitne škode,

ki bi mu bila s tako kršitvijo storjena (26. člen Ustave), lahko prizadeti zahteva v postopku pred pristojnim sodiščem. Ko so pravna sredstva v tem postopku izčrpana, lahko ob pogojih ZUstS vloži tudi ustavno pritožbo. Pritožnica, ki ni izkazala, da je navedene pravne poti izkoristila, zato glede teh očitanih kršitev ni izčrpala vseh pravnih sredstev. Ker procesna predpostavka za obravnavanje ustavne pritožbe iz prvega odstavka 51. člena ZUstS ni podana, je Ustavno sodišče ustavno pritožbo tudi v tem delu zavrglo.

C.

11. Senat Ustavnega sodišča je sprejel ta sklep na podlagi prve in druge alineje prvega odstavka 55. člena in prvega odstavka 55. člena v zvezi s 50. členom ZUstS v sestavi: predsednik senata dr. Zvonko Fišer ter člana dr. Ciril Ribičič in dr. Mirjam Škrk. Sodnik Ribičič je k točkama 7. in 8. dal pritrtilno ločeno mnenje.

Predsednik senata

dr. Zvonko Fišer

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Ribičiča

k točki 7 in 8

V odklonilnem ločenem mnenju v zadevah št. Up- 168/98 in št.

Up- 268/97 sem pojasnil razloge, zakaj se ne strinjam s stališčem Ustavnega sodišča, po katerem sta zasebni in subsidiarni tožilec neupravičeni osebi za vložitev ustavne pritožbe. Pri teh razlogih vztrajam in jih bom poskušal ponovno uveljavljati takrat, ko bom ocenil, da je zaradi specifičnosti nove konkretne zadeve ali iz drugih razlogov realno pričakovati, da bi Ustavno sodišče lahko zavzelo drugačno stališče. Do takrat pa se bom podredil večinsko sprejetemu stališču Ustavnega sodišča glede tega vprašanja. Zato sem v konkretni zadevi glasoval za zavrženje (čeprav me njeno nosilno stališče glede tega, da pritožnik kot subsidiarni tožilec ni aktivno legitimiran za vložitev ustavne pritožbe, ne prepriča).

V nasprotnem primeru bi ponovno sprožil razpravo in odločanje celotnega Ustavnega sodišča o zadevi, o kateri je nedavno odločilo po obsežni razpravi in ne da bi bilo mogoče realno pričakovati drugačno odločitev.

dr. Ciril Ribičič

Vrsta zadeve:

ustavna pritožba

Vrsta akta:

posamični akt

Vlagatelj:

Datum vloge:

23. 11. 2001

Datum odločitve:

25. 4. 2002

Vrsta odločitve:

sklep

Vrsta rešitve:

zavrženje

Objava:

Dokument:

US21390